

ВИША ШКОЛА ЗА
ИНФОРМАЦИОНЕ И КОМУНИКАЦИОНЕ
ТЕХНОЛОГИЈЕ

СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА
КВАЛИТЕТА

Јануар 2007. године.

На једанаестој седници Управног одбора
Више школе за информационе и комуникационе технологије
од 23.01.2007. године,
усвојена је Стратегија обезбеђења квалитета.

1.

Мисија Школе је да образује инжењере светског нивоа који могу пословати у врхунским системима, заснованим на савременим достигнућима у области информационо-комуникационих технологија.

Начин на који то Школа реализује, биће анализиран и објашњен у овом тексту, изложен у следећим поглављима:

1. Организација школе
2. Примена информационих технологија
3. Настава и студенти
4. Истраживање и развој науке
5. Истраживање и настава
6. Обезбеђење квалитета
7. Модел финансирања
8. Односи с окружењем.

Зашто је потребна развојна стратегија

Стратегија развоја високошколских установа у овом тренутку одређена је променама у свету од који су најзначајније:

- стална експанзија високог образовања
- криза финансирања
- процес глобализације.

У периоду када долази до изузетног развоја и потребе за повећањем обима и квалитета знања, долази до повећања конкуренције, па тиме и до веће одговорности високошколских установа према студентима којима је образовање намењено, али и према колективу који мора да опстане на тржишту. Једновремено, евидентно је да су финансијске могућности потенцијалних корисника наших услуга, студената веома ограничене. Стога планирање и развој Школе морају бити ефикасни како би се постигао висок квалитет знања који студенти у њој добијају, при релативно ограниченом финансијском улагању у њега.

Глобализација намеће и потребу усаглашавања Наставног плана и програма Школе са сличним у земљама у ширем окружењу. Укључење у систем образовања Европе, из свега се може закључити мора бити прагматичан и заснован на мудро развијеној стратегији. Школа, између осталог, мора рачунати на добру позицију у свом окружењу у коме треба да заузме једну од водећих улога у образовању струковних инжењера. Такву позицију је дуго и имала, те постоје сви услови да је, уз додатно ангажовање свих запослених и задржи.

Један од предуслова да се оваква стратегија одржи јесте уочити:

- своје предности
- своје слабости,
- могућности и
- ограничења у окружењу.

То је познато као *SWOT анализа* (*SWOT - analysis: S-strengths, W-weaknesses, O-opportunities, T-threats*).

Предности (Strengths):

- Школа постоји од 1974. године
- водећа је школска установа у области информационо-комуникационих технологија.
- према броју студената и наставника
- атрактивност за најбоље студенте који своју будућност виде у пословима са практичним искуством
- велики стручни потенцијал професора и студената
- Школа је одолевала свим променама образовних политика од њеног оснивања, што значи да је иза нас огромно искуство
- свесни смо сопствене одговорности
- у Школи раде познати стручњаци у својим областима, са резултатима који су често и на светском нивоу
- постоји велики професионални потенцијал бивших студената који су и даље заинтересовани за наставак студирања у Школи.

Слабости (Weaknesses):

- пасивност у односу на промене
- непостојање стратегије развоја читавог окружења
- недовољно повезивање науке и образовања у образовном процесу
- претежна усмереност у настави на приенос информација и “усвајање” знања
- неразвијен систем осигурања квалитета
- неодговарајући односи с околином и јавношћу

Могућности (Opportunities):

- усклађивање са европским системом високог образовања
- осавремењивање наставних програма у складу са савременим научним и образовним достигнућима и друштвеним потребама
- уписна политика која ће, полазећи од друштвених потреба, настојати уравнотежити постојеће капацитете Школе са интересима студената за поједина подручја
- повећање сарадње у настави и истраживањима с високошколским и научним институцијама на локалном и глобалном нивоу
- повећање конкурентности образовних програма на интернационалном нивоу
- повећање мобилности наставника и студената
- успостављање веза са другим образовним и научним институцијама

Ограничења (Threats):

- прихватање високог образовања као потрошње, а не инвестиције у људске ресурсе
- недовољна заинтересованост радних организација у окружењу
- неповољан привредни развој у земљи и недостатак материјалних средстава потребних за промене
- “одлив мозга”
- неконтролисана експанзија високог образовања на штету квалитета наставе
- недовољно разумевање основних проблема високог образовања
- недовољно јаке повратне везе између привредних организација и образовања

Циљеви:

- развој перманентног образовања
- прилагођавање наставних програма европским искуствима и трендовима
- развој система за осигуравање квалитета
- аутономно закључивање о политици запошљавања и развој кадровске политике
- стварање новог партнерства са разним привредним организацијама као и културним институцијама
- прихватање високих стандарда и критеријума у високом образовању који нас квалификују као конкурентне партнере у Европи
- задржавање водеће позиције у образовању кадрова за послове практичне оријентације у области информационо-комуникационих технологија
- осавремењивање инфраструктуре

Какву Школу замишљамо

Школа, као центар у коме се дуги низ година образују уникатна занимања у области информационо комуникационих технологија, а на основу својих планова развоја као будуће високостручне установе, очекује интеграцију у јединствен систем европског образовања. Образоваће стручњаке који ће моћи да обављају послове везане за високостручно практично искуство у областима за које школује студенте. Својим знањем и залагањем, студенти и наставници ће моћи да се укључе у стручне и научноистраживачке пројекте, и тиме да стичу нова знања потребна за сарадњу са привредним организацијама и унапређење развоја сопственог окружења. Образовни процес према савременим светским трендовима, као и сарадња са привредним организацијама, су гаранција профита који ће се инвестирати у опрему и

усавршавање кадрова, ради обезбеђивања континуитета у развоју и сталног напретка Школе.

Како управљати променама у Школи

У овом тренутку спремност за промене је главни предуслов организационог раста као и постизања високог квалитета и компетитивности на националном и међународном нивоу. На посебном нивоу промена отварају се могућности професионалног и личног развоја сваког запосленог у Школи..

Да би остварити циљеве описане у овом документу, важно је препознати и водити рачуна о фазама процеса промене:

- Први корак у активном управљању променама јест стварање развојне стратегије Школе.
- Други корак је информисање свих запослених и студената о разлозима и природи промена, очекујући као повратну информацију нове идеје, мишљења и предлоге.
- Трећи корак је препознавање приоритета у променама.
- Следећи корак је израда реалистичних оперативних планова с јасно задатим временским оквирима. Школа је већ имала период који бисмо могли назвати експериментом јер је Болоњска декларација, као основни покретач промена у образовања, већ уграђена у наше наставне планове и програме. Неки недостаци су уочени и исправљени у новом Наставном плану и програму Школе.
- Пети корак је имплементирање мера континуираног праћења и процене учинака промена ради флексибилног прилагођења променама.
- Шести корак уводи нови развојни циклус, када ће се сматрати да постоји навика да се промене стално уносе и да се стално и дешавају у процесу образовања..

2. РАЗВОЈНА СТРАТЕГИЈА

Развојна стратегија Школе дефинише основне поступке које треба предузети на развоју установе и обезбеђивању високог квалитета наставе, као предуслова за образовање инжењера струковног типа, способних да се у сваком тренутку ухвате у коштац са нових достигнућима у областима за које се школују.

2.1. ОРГАНИЗАЦИЈА ШКОЛЕ

Виша школа за информационе и комуникационе технологије образује инжењере у области информационо-комуникационих технологија на четири смера основних студија:

1. Телекомуникације
2. Поштанске и банкарске технологије,
3. Интернет технологије,
4. Медицинска информатика.

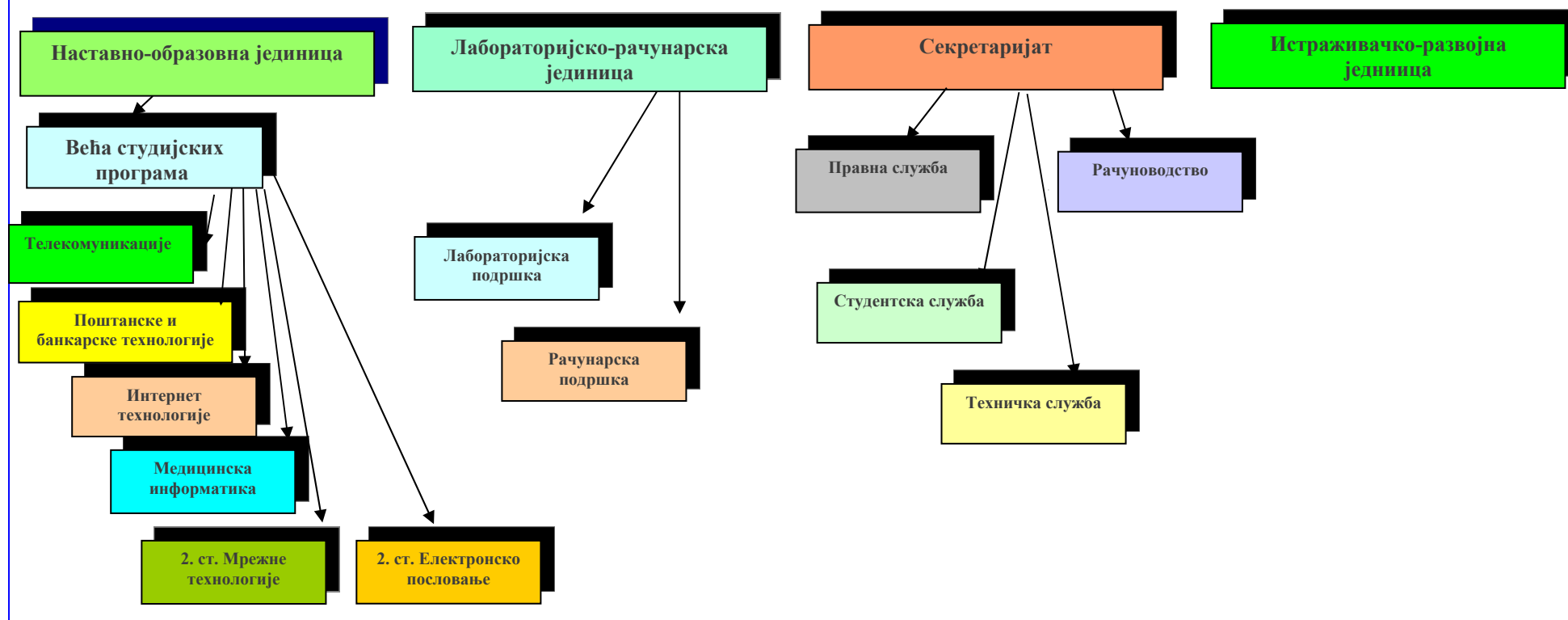
Школа уводи два профила студија другог степена (специјалистичке студије) и то:

1. Мрежне технологије
2. Електронско пословање

Сходно смеровима студија, организациона шема школе садржи, поред Наставног већа које је највише стручно тело, већа студијских програма студија првог и другог степена. Већа студијских програма, понаособ, чине сви наставници и сарадници који учествују у настави, вежбама и практичној обуци на том смеру.

Организациона шема Школе приказана је на сл. 1.

Виша школа за информационе и комуникационе технологије

Слика 1. Организациона шема Више школе за информационе и комуникационе технологије.

Развојни циљеви

За остварење вишеструке мисије Школе важно је постићи равнотежу у организацији између ужих области за које образујемо студенте. При томе је кључно сваки студијски програм организовати оптимално, полазећи од начела

Садашње стање

Школа тренутно у свом образовном процесу има четири смера редовних студија у области информационо-комуникационих технологија. Студије су, почев од 2003. године, везане за ЕСПБ систем, предмети су једносеместрални, велики број изборних предмета. Пратична настава на смеру ПТТ саобрћај изводи се у реалним условима рада, у Пошти 12 (Београд центар). Студенти смера телекомуникације, практичну обуку обављају у Пупин телеком, где имају организоване курсеве за савремене телекомуникационе уређаје, односно обуке на уређајима у производњи.

Досадашња организација наставе предвиђала је семестре. У току семестара постоје паузе у настави због постојећих празника.

У овом тренутку, Виша школа за информационе и комуникационе технологије се, као и све више школе у Србији, налази пред акредитацијом. Одатле проистиче низ проблема које нисмо у могућности оптимално да решимо, а очекује се да ће бити поједностављени добијањем акредитације установе, односно стицањем статуса високошколске институције.

За сада, може се констатовати да је период од 2003. године, када су у Наставни план и програм Школе уграђени принципи Болоњске декларације, веома добро истакао неке проблеме са којима се сусрећу запослени у Школи, везано за реформу образовања. Такође је наведени период био добра прилика да се искажу и евентуалне неусаглашености у плановима и програмима, као и да се још једном размотри садржај Наставног плана и програма и његов однос према пословима које дипломирани студенти Школе обављају.

Стратешки кораци

Школа се одлучила да, поред студијских програма основних студија уведе и студијске програме другог степена (специјалистичке студије). Све већи обим наставе произвео је потребе за запошљавањем нових наставника и сарадника, као и проширење ненаставног особља.

Уочавајући низ недостатака у одвијању наставе које потичу од семестралних пауза, те је Наставно веће Школе усвојило предлог групе наставника да се прихвати организација наставе са триместрима. Тиме се избегава слаба посећеност наставе у периоду непосредно пре и непосредно после распуста. Такође се добија повољан термин за одвијање испита непосредно после празника.

А. Организација Школе

Да би се све наведене карактеристике компензовале и обезбедила хомогеност наставе у (сада шест независних студијских програма на два нивоа), мора се обезбедити добра организација која би, поред наставних активности, омогућила и истраживачки рад у оквиру иновационог центра.

Наставни план и програм Школе мора обезбедити хоризонталну проходност и омогућити студентима да своје школовање наставе на некој сличној високошколској установи, у оквиру законских могућности.

Један број студената Школе је и до сада настављао своје школовање у иностранству (највише у САД), а од усвојених програма се очекује да студентима гарантује боље укљапање у систем европског образовања.

Предложени организациони облик Школе обезбеђује систем рада у којем сваки наставник има могућности да учествује у раду Већа студијских програма и да тако сагледа све сличности које се у њиховим програмима појављују.

Студентима различитих смерова је омогућено да се уписују на било који од предложених студијских програма другог степена, чиме могу значајно прилагодити своје образовање пословима којима се баве.

Б. Послови и задаци који се очекују у Школи:

- доношење стратешких одлука везаних за развој Школе
- оверу (акредитацију) Наставног плана и програма
- утврђивање уписних показатеља
- координацију послова везаних за упис ради увођења јединственог умреженог система спровођења уписа и осталих административних послова везаних за њега
- проверу квалитета Наставног плана и програма и наставног процеса
- поступке признавања одговарајућих диплома
- бригу о додатном и перманентном образовању садашњих и старих студената
- издавачку делатност и медијско представљање Школе
- питања везана уз студентски стандард на Школи
- спортске активности студената
- усклађивање и покретање мултидисциплинарних пројеката који повезују више научних и стручних подручја
- утврђивање проблема запошљавања дипломираних студената
- утврђивање планова инвестиција и инвестиционог одржавања
- утврђивање планова јавних набавки везаној за наставну опрему
- бригу о библиотечком фонду Школе

- стратешке одлуке о развоју одређене стручне области
- планирање оптималне кадровске обнове за области информационо комуникационих технологија
- утврђивање критеријума избора наставника и сарадника
- одлуке о већим улагањима у наставну опрему
- усклађено организисовање наставе унутар одређене области, посебно унутар интердисциплинарних програма
- бригу о заступљености и квалитетном извођењу наставе
- оснивање лабораторија и пројеката,
- обезбеђивање услова за успешну сарадњу с одговарајућим институцијама у земљи и ван ње
- покретање интердисциплинарних истраживачких пројеката
- осигуравање квалитета студија
- побољшање услова наставног процеса

Очекивани исходи

Прелазом на предложену организациону структуру Школе, и студирањем на два нивоа очекује се:

- побољшање квалитета студирања и студија, чиме се повећава компатибилност и компетитивност Школе на националном и међународном плану
- оптимална организација рада и рационалног пословања.

Препреке и тешкоће

Принципи студирања које је Школа усвојила подразумевају велики број једносеместралних предмета као и интерактивну наставу у малим групама. То за последицу даје велико нагажовање наставника, сарадника и осталих запослених у високошколској установи. Крајњи резултат, за област информационо комуникационих технологија је веома скупа настава. С друге стране, налазимо се у периоду у ком се је евидентно да се у нашем

Мере

Посебно истичемо да ће у наредним расправама и раду на законским документима бити посебно важно наћи решења везана уз следећа отворена питања:

- дефинисање одговарајућих тела и њихово формирање,
- утврђивање обавеза појединих организационих целина Школе

Предлаже се оснивање следећих комисија:

- за обезбеђивање и проверу квалитета студијских програма
- за међународну сарадњу
- за унапређење наставе
- за организацију и спровођење уписа
- за сарадњу са привредом
- за информациону подршку
- за нове интердисциплинарних технологије
- за праћење усклађености програма и студија са истима у Европи

2.2. ПРИМЕНА ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА

Развојни циљеви

Примјеном информационих технологија (ИТ) у свим активностима у оквиру Школе могу се постићи не само велике материјалне и новчане уштеде већ и увелико олакшати и унапредити рад и живот студената и наставника.

Треба констатовати да су у Школи информационокомуникационе области, увелико уведене ИТ, али да је неопходно контролисати на који начин се експлоатишу и у којој мери су свима доступне.

За искориштавање јединствених могућности које нуди примена ИТ-а потребно је:

- омогућити свим студентима и наставницима потпуно слободан и, за њих, бесплатан приступ Интернету у њиховом радном окружењу, свим објектима Школе и од куће
- ставити на располагање сву потребну рачунарску и другу опрему као и програмске алате и апликације у довољним количинама и тиме осигурати одговарајућу подршку при коришћењу
- омогућити студентима и наставницима набавку рачунара и програмске опреме за личне потребе потребе, под повољним условима
- успоставити «Информациони истем Школе» који ће информациони повезати све организационе и административне активности у оквиру Школе и омогућити појединцима обављање свих функција (обавеза и права) на даљину
- успоставити центар за примјену ИТ-а у образовању као подршку наставницима и подстицати настајање нових образовних материјала (учење на даљину)
- омогућити студентима, наставницима и осталим запосленим, бесплатан приступ свим релевантним и потребним светским базама података и информационом сервисима
- успоставити и трајно одржавати базе података и информационе сервисе
- активно подстицати покретање пилот пројеката у области информационо-комуникационих технологија и њиховом применом у различитим

Очекивани исходи

Остварењем наведених циљева:

- сва светска научна достигнућа (укључујући и многе алате) ће бити тренутно доступна сваком наставнику и студенту
- процес образовања ће бити прилагођен потребама и могућностима студената, а сви потребни материјали, алати и информације стално ће им бити на располагању
- студенти и наставници потрошити минимум времена и енергије на административне и организационе активности

Овде свакако треба истаћи да Виша школа за информационе и комуникационе технологије поседују добро развијену инфраструктуру у области рачунарских и информационих технологија.

Оно што **највише охрабрује** јесте навика да се у Школи континуирано ради на иновирању те инфраструктуре. Сви запослени, у мери у којој је то њима потребно, поседују солидна знања везана за коришћење свих расположивих информационих ресурса.

2.3. НАСТАВА И СТУДЕНТИ

Постоје четири кључна међуповезана која треба анализирати:

*Организација студија из перспективе сталног и трајног образовања
Наставни програми и извођење наставе
Положај и улога студената у образовном процесу
Положај и улога високошколских наставника.*

2.3.1. Организација студија из перспективе цјеложивотног образовања

Развојни циљеви

На основним студијама треба формирати флексибилније програма и обезбедити могућности студирања. С једне стране то значи укључивање стручних студија завршног типа у савремене токове образовања.

Очекивани исходи

Исходи оваквог приступа јесу:

- подизање општег нивоа образовања
- боља хоризонтална и вертикална проходност у студирању
- ефикасно суочавање с веома променљивим делатностима
- образовање према потребама појединих корисника
- брзо и успешно одговарање на промене на локалном и глобалном нивоу
- пружање додатних образовних шанси свима

Тешкоће и препреке

Као главне тешкоће у остваривању концепта континуираног животног образовања уочава се:

- недовољно препознавање улоге Школе у континуираном образовању
- тромост и отпор према променама на нивоу студија другог степена
- нејасно финансирање студијских програма другог степена
- непрепознавање потреба различитих корисника.

2.3.2. Наставни програми и извођење наставе

Развојни циљеви

Наставни програми којима би се успјешно остваривали спољашњи и унутрашњи циљеви високог образовања треба да буду изграђени као мреже појмова или кључних тема у средишњем подручју и сродним подручјима.

Програми морају бити флексибилни и прилагодити се потребама корисника. Треба да имају уграђену обвезу иновирања у складу с развојем науке и струке, као и у складу с развојем наставних метода и средстава.

2.3.3. Положај и улога студената у образовном процесу

Развојни циљеви

Темељни однос између студената и осталих учесника у процесу високог образовања треба да буде узајамни однос међу партнерима.

То подразумева:

- поштовање студента као целокупне личности, уважавање његових потреба, интереса и права
- демократичност односа, доступност свих учесника и двосмерност у комуникацији
- осигуравање партиципације у одлучивању о битним питањима везаним уз живот, рад и будућност
- могућност професионалног и особног савјетовања и подршке у учењу и професионалном развоју
- потицање развоја грађанских вредности и предузетништва.

Очекивани исходи

Исходи таквог партнерског односа јесу:

- самопоштовање и самопоуздање студената у могућности остварења властитих потенцијала
- могућност задовољавања разноврсних потреба студената кроз различите облике деловања
- спремност студената за преузимање одговорности за властито учење и образовање
- спремност студената за наставак сурадње са свеучилиштем након напуштања факултета
- мотивираност студената за сурадњу с наставним и знанственим особљем на знанственим пројектима и пројектима везаним уз унапређење наставе.

Намеће се закључак, да већ устаљена навика запослених у Школи, да сваке године расправљају о могућим променама наставних садржаја предмета који се у Школи предају, у овом тренутку представља велику предност са становишта сталног прилагођавања технолошком развоју.